

Mateja Perpar:

NOBENMU NE SMEM POVEDAT, DA NIMAMO DNARJA

Glasbena podlaga, v *zadnjih taktih podlage zaslišimo glas Fanta*.

F: (*realno*) Spoštovani doktor Dünkelkopf. Bom kar direktno povedal. Mi mammo firmo doma in nam je fuldobr šlo. Preveč natančn ne smem povedat, z imeni al pa tko, k bi fotr čist vn padu. V glavnem fotr in mat sta oba firmo gor držala in vse je blouedu, potem sta se pa želela razširit in sta vzela kredit. Mislm. To je blo par let nazaj. In seveda je pol pršla ta kriza in smo moral dva delavca odpustit in sem moral tut js čedalje več doma pomagat, zato včasih nism šel v šolo. Sm pa v zadnjem letniku. Jasno, da smkr ene par kolov dubu. Ampak tuki se niso nehale težave. Fotru je en oblubufuful posla in potem je delal k nor, pa vsi smo moral pomagat, sam dnara pa ni dobil. Na začetku mal, pol pa nč več. Prodal je avto, sam ni fuldost dobil, k so cene šle dol, pol je probal še garsonjero od babi prodat, sam je noben noče kupit, tko da smo zdejubistvuful brez dnara. Revni, če hočte. Sam da nismo, k mammo še skladišče in stroje, sam nč dela ni in kredit. Zdej je pa fotra sram in prav, da ne bo dobil dela, če se razve, da nimamo dnara, tko da se mormo vsi delat, da je fuldobr. Najblneumn je, k smo šli na dopust sam k babi v Prekmurje, on mi je pa pol reku naj na FB slike objavn od par let nazaj, k smo šli na Tenerife. Halo! Takrat smjs bil čizdrgačn. Pa sm sam od nega in mami dve fotke gor dal. Sestra se dostkrat joka, k bi rada kej za oblečt, pa ne morekupt, ženskam to tolk pomen, zadnč sem ji neki dnarajs dal, k sm dobil, k smpr sošolcu pomagu drva pospravlat. Sam smo res u buli. In najhuj je, da se zdej že kregamo zaradčiz banalnih, brezveznih stvari, k smo vsi na konc z živci. Vsakič k smo skupi, je k minsko polje...

PRIZOR 1: *Družina okoli mize. Mama, Oče, Fant, Dekle. Večerja.*

M: No, kako je blodons v šoli?

D: Tanja ma nov telefon.

M: *(ne želi v to smer)* Pa pr pouku? Kako je blo?

D: Ji je zvonil med poukom.

Kratek premor.

O: Glavno, da ni teb zvonil.

D: Men ne more, k mam že dva mesca zvočnik pokvarjen.

O: A ti je spet na tla padu?

D: Ne, *star* je, oči.

F: *(preusmerja)* Jssmvčeri anglo končno popravu.

M: Z?

F: Ja, z dve, ane.

Premor.

F: *(kljubovalno)* Kaj, sej je v redu.

M: *(vzgojno)* Lahko bi bloboljš. Zadnji letnik, kako boš pa naprej?

Premor.

M: *(sprošča napetost na njem)* Lahko bi bloboljš, če bi se mal več učil.

F: *(rahlo vzroji, naveličan)* Pa dej no zdej bit en Hitler kle.

O: Ne tko z mamu.

F: *(vzdihne)* Pa sej se trudm, no. Pismu sta tečna. *(premor, odloži vilice na krožnik, vzdihne)* Nism več lačn.

O: *(vzroji)* Pojedu boš do konca, k ne bomo hrane stran metal.

F: Pa dej no vpit zdej...

V zadnjih stavkih prizora zaslišimo Fantov glas, ki nadaljuje z branjem.

F: *(nadaljuje)* Men se tut čedalje bolj temačne zdijo stvari, čeprav drgačnism pesimist, ampak sploh ne vidm izhoda. Fotr je že čist ob živce. Čist vsakič k smo skupi, je kakšnokflikt. Tko da če mate kašn nasvet za ns bi blo fajn. Se mi zdi, da se ne more v teh cajtih samonm tole dogajat, bi vam bil zlo hvaležnal pa če poznate kakšen dobrposu, bi blo tut uredu, vam pridem takoj pomagat.

Tenxful

Šifra: optimist?

PSIHATROVO MNENJE:

Dragi mladi Optimist z vprašajem na koncu, Vaše pismo mi je seglo globoko v srce. Izraza 'biti u buli' sicer nisem takoj zapopadel, sem pa iz sobesedila razbral, da gre za pomen 'biti v škripcih'. Situacija je res neprijetna in težka za vse. Sam sem k sreči izbral poklic, ki je hkrati izpolnjujoč in donosen. Moram vam povedati, da se mi zdi vaše razmišljanje neverjetno zrelo, sposobni ste visoke stopnje sočutja in vživljanja v človeška bitja, ki vas obdajajo. Vaša starša sta pod ogromnim pritiskom. V stiski ljudje pogosto mislimo, da bo imela okolica o nas slabo mnenje, če se ji razkrijemo. Vendar, pomislite, ljudje, za katere veste, da bi jih pri prijaznem odnosu do vas zavirali predsodki, povezani z vašim materialnim položajem, merijo svet skozi denar in jim vaše mnenje in počutje v resnici ne pomenita veliko. Zato bi vam in vašim staršem svetoval pogovor, lahko se oglasite tudi v moji svetovalnici. Zaupajte dobrim ljudem okoli sebe in poiščite pomoč, mogoče je situacija prvi korak k spremembi na bolje, čeprav je na prvi pogled videti kot začetek konca. Predvsem pa se zavedajte, da nič ne traja večno. Dovolj ste stari,

da is poiščete priložnostno delo in pomagate reševati situacijo. Dandanašnji mladi mislijo, da je normalno, če so do 30-ega leta vsi njihovi stroški na ramenih staršev. S tem se nikakor ne strinjam in menim, da je bistveno, da si mladi ljudje čim prej poiščejo delo ter s tem razvijejo svoja zanimanja, občutek za dostojanstvo, čast in identiteto. Nikoli ne pozabite, da prijaznost, vljudnost in sklepanje kompromisov ne pomenijo vedno podrejanja ter da je vaš cilj postati samostojno misleča osebnost. Pot do tega ni preprosta. Vse dobro želim vam in vaši družini.

Primarij doktor Olaf Dünkelkopf

Med poslušanjem zadnjega stavka pisma že zaslišimo glasbo, sledi prvi konec.

PRVI KONEC: IZBRUH PREPIRA MED OBEDOM

PRIZOR 2: *Družina okoli mize. Mama, Oče, Fant, Dekle. Večerja.*

M: *(postavi skledo na mizo)* Evo, papica. Dober tek.

Vsi si mrmraje voščijo dober tek in nekaj časa jedo v tišini. Zven pribora ob krožnike.

M: Darja, kako je blo v šoli? Ste pisal matematko?

D: Pa to je bloprejšntedn.

M: No, potem je pa zdej že ocena.

D: *(poklapano)* Ja, je.

Premor.

M: In?

D: Ja, kaj... Cvek.

M: Hm. Pa to je že tadrug, ne?

D: Ja, če pa ne razumem.

Premor.

M: A boš kej popravljala?

D: Ja, s čim? Še z enim kolom, al kaj?

O: Ja, nauč se, ne!

D: *(obupano)* Pa sej sm rekla, da ne razumem...Nč mi ni jasn, sploh ne vem, kje naj se lotm... Maja je šla na inštrukcije k eni fajn, je pol štirko dobla.

O: Čist zadost si pametna, da se sama navadiš.

D: *(neizprosno)* Hočeš rečt, da nimamo dnarja za inštrukcije.

Premor.

D: Jst mam že poln kufer tega zelja.

Premor.

D: Kr naprej eno in isto jemo... Zele pa fižol pa krompir... K v kakšni Cankarjevi zgodbi...

O: *(znori)*Zdej mam pa tega dost. *(vrže vilice ob krožnik)* Kar naprej poslušam tvoje prtožvanje in stokanje. Telefon si uničila, cveke domov nosiš....

M: *(poskuša posredovati)* Roman...

O: Ne, res, kdo pa name misl, a? Kdo? A misliš, da če si v puberteti, da sm dolžan poskrbet za vse tvoje muhe? A? Da morjofotri otrokom vse kupit? Kdo pa name misl? A? K ne spim, k se odločam, kater opomin bom plačal in za katerga mi ne bo znesl? Kolk kapelj bencina lahko natankam, da bomo mel še za krompir! Pa zelje, k ga maš poln kufer, razvajenka.

D: *(zajoka)*

O: Kr joki. Men gre tut na jok, k mi bodo mašine pa bajto zarubl. Cel življenje delam k konj, da preživimfamiljo in plačam davke, zdej mi bodo pa vse vzel. Pa dvigam telefon, za kerga računa nism plačal že dva mesca, pa moram bit do vseh idiotov na drugi strani žice prjazn, internet nam bodo odklopl, js pa govorim, da nam gre okej, da bi zgleadal uspešn in kredibiln.

M: Roman, no...

O: Želodec me boli. Glava me boli. Nč ne spim. V kombinezonu okolhodm, k nimam za srajce... *(se sesede, obupano)* Vse sm zajebal... Moral bi drugačnarest, kej rešit, pa nismmogu... Vse sm zajebal.... vse... vse...

Proti koncu prizora že zaslišimo glasbo, sledi še drugi konec.

DRUGI KONEC: DRUŽINA JE NAJPOMEMBNEJŠA

PRIZOR 3: *Družina okoli mize. Mama, Oče, Fant, Dekle. Večerja.*

M: *(postavi skledo na mizo)* Evo, juhca. Dober tek.

Vsi si mrmraje voščijo dober tek in nekaj časa jedo v tišini. Zven pribora ob krožnike.

M: *(poskuša razvedriti vzdušje)* Dons je pa fina župca.

Premor.

M: Mi je dala babi Ema en tak fajn kos od križa... pa domač krompirček. Da se mal pocrklamo.

D: *(po kratkem premoru popolne tišine, izbruhne)* K zadn čik pred usmrtitvijo.

M: Darja!

D: Kaj, če je pa res. Če mi ne bi babi dala za inštrukcije, ne bi nikolpopravla. Pa nov telefon mi je obljubila za rojstni dan.

M: Roman, a si ti to vedu?

O: Ja.

Premor.

M: In?

O: Ja, kaj... še dobr, da ma.

M: Hm. Pa smo se zmenil, da ne bo dragih daril.

Premor.

M: Roman...

O: Lej, vem, da ti gre na jetra, ampak tokrat mi niso nč mar tvoji principi, sam da dobr jemo in da bo doblatist telefon, k js ne morem nčnardit. Nč.

Premor.

F: Jssm se neki odloču.

Premor.

F: Res, no.

O: No, da slišmo.

F: Tele zamorjene scene mi ful živce parajo. In sem se odloču, ocene so čist koma, konc leta se bliža, sm šel v svetovalno službo in povedal, da ne bom zvozu...

M: Pa kaj si zmešan?! Roman... reč mu kej!

F: A lahko povem?

Premor.

O: No, povej.

F: No, sem povedal, da ne bom zvozu in prosu, če lahko ponavlmal pa kej. Najprej so mi pamet solil, potem sem pa povedal, kako je doma...

O: (*ga prekine*) Kaj si?!?

F: *(ključevalno)* Ja, povedal sem, a je prov?

O: Ni prov.

F: Je prov. K so zastopl. Pa ne mislt, da noben ni vedu. Sošolci so že skor vsi vedl, sam nism ti hotu tega govort. V glavnem, vse sm se zmenu.

Potem sem pa še po netu pogledal in sem našu eno službo. Tko da se bom kr zaposlil. Avte bom pral, ponoč je fultringelta. K v bistvu ni prav, da se vidva matrata, js pa sam sedim pa gledam.

O: Hm. Kaj pa šola?

F: Šolo bom ob delu končal. K tko itak ne gre več. Kaj pravta?

O: *(vzdihne)* Ja... nikol si nismmislu, da bo tko. V bistvu sem ponosen nate. Pa sram me je.

F: Oči, to se ful ljudem dogaja. Men je zdej laži. Prej sm bil čist na tleh, k sm te gledu.

O: Pa pravš, da vsi vejo?

F: Jp, skor vsi.

O: *(vzdihne)* A veš, kaj, men je tut odlegl. Ne bo več tega sprenevedanja. Bomo že kako. Hvala, k si se zganu, jsnism znal ven iz tega. Pejtsm, da te objamem.*(ga treplja)* Pa še vldve, pejtasm. Sam da smo vsi zdravi, bomo že zmogl.

(odjavna glasba, nato odjavna špica oddaje)